

Αθήνα, 16/10/97

**Χαιρετισμός του Πρωθυπουργού Κώστα Σημίτη
στη Διάσκεψη Προέδρων Κοινοβουλίων
χωρών Νοτιοανατολικής Ευρώπης**

Αξιότιμοι κύριοι Πρόεδροι, κυρίες και κύριοι,

Αποτελεί ιδιαίτερη χαρά για μένα που υποδέχομαι σήμερα τους Προέδρους των Κοινοβουλίων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Η παρουσία σας στην Αθήνα για την πρώτη Διάσκεψη των Προέδρων των Κοινοβουλίων των χωρών της περιοχής μας έρχεται να επιβεβαιώσει την πρόοδο της συνεργασίας μεταξύ των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, τα τελευταία χρόνια.

Οι χώρες μας διανύουν μια ιστορικής σημασίας μεταβατική περίοδο, που χαρακτηρίζεται άλλοτε από αστάθεια ή δυσεπίλυτα προβλήματα κι άλλοτε από προκλήσεις και ευκαιρίες που δημιουργούν την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο. Τρεις είναι οι μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε :

- Η πρώτη μεγάλη πρόκληση που όλοι μας ζούμε είναι η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, που την ακολουθεί με βραδύτερα βήματα, αλλά αποφασιστικά, η παγκοσμιοποίηση του πολιτικού συστήματος. Τα κάθε μορφής οικονομικά σύνορα έχουν ήδη καταργηθεί σε μεγάλα υποσύνολα κρατών, όπως αυτά που έχουν συμπτυχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή οδηγούνται στην πλήρη κατάργηση, στα πλαίσια ακόμη ευρύτερων διεθνών οργανισμών, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Εμπορίου. Η διαρκώς διευρυνόμενη ελευθερία στην κίνηση αγαθών, κεφαλαίων, υπηρεσιών και προσώπων, η διαδοχική κατάργηση των κάθε μορφής καθεστώτων προστατευτισμού και η ανάδειξη της ανταγωνιστικότητας σε βασικό κριτήριο για τη λήψη αποφάσεων, για το σχεδιασμό οικονομικής πολιτικής,

για την ανάπτυξη και την ευημερία των λαών αποτελούν σήμερα μια πραγματικότητα μη αναστρέψιμη. Η αλλαγή αυτή μαζί με την εισβολή νέων τεχνολογιών επηρεάζουν ή ανατρέπουν παραδοσιακές δομές στον παραγωγικό ιστό των οικονομιών μας, επιταχύνουν τις μεταβολές που συντελούνται στο διεθνή περίγυρο. Η ατομική και η συλλογική γνώση αναδεικνύονται, όσο ποτέ άλλοτε, σε καθοριστικό συγκριτικό πλεονέκτημα ή μειονέκτημα μιας κοινωνίας που έτσι θα αυτοπροσδιορίζεται στην αυριανή πραγματικότητα. Συγχρόνως όλο και περισσότερες πολιτικές αποφάσεις κρίνονται και υιοθετούνται σε διεθνείς οργανισμούς. Θεσμικοί μετασχηματισμοί σε υπερεθνικό επίπεδο, όπως π.χ. η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO διευρύνουν τα πεδία δράσης τους, προχωρούν όλο και βαθύτερα σε διαδικασίες ενσωμάτωσης πολιτικών που μέχρι σήμερα ανήκαν αποκλειστικά στην εθνική αρμοδιότητα. Πίσω απ' την καθημερινότητα του απλού πολίτη, και τις εντυπώσεις μιας επικαιρότητας που γεμίζει αδιάκριτα από τα μικρά και τα μεγάλα ζητήματα, από τα σημαντικά και τα ασήμαντα, συντελούνται ραγδαίες ποιοτικές μεταβολές. Αυτή η μεγάλη εξέλιξη επιβάλλει προσαρμογή, επιβάλλει αποφάσεις για νέες πολιτικές. Επιβάλλει την τόλμη για αποφάσεις που δεν διστάζουν μπροστά στο βραχυπρόθεσμο κόστος και διανοίγουν με διορατικότητα τις προοπτικές των χωρών μας για τον επόμενο αιώνα.

- Η δεύτερη μεγάλη πρόκληση που χαρακτηρίζει τη μεταβατικότητα την οποία ζούμε στην περιοχή μας είναι ότι, για τις περισσότερες κοινωνίες, οι πολιτειακές και πολιτικές μεταβολές που συντελέσθησαν στις χώρες εκείνες που μέχρι πρότινος ονομάζαμε χώρες του υπαρκτού σοσιαλισμού, γέννησαν την ανάγκη μιας συνολικής προσπάθειας προσαρμογής στις καινούργιες τους επιλογές και στα νέα δεδομένα. Καταγράφεται η επικράτηση καινούργιων αντιλήψεων για όλα τα κρίσιμα ζητήματα: Για την λειτουργία της πολιτείας, της οικονομίας, της κοινωνίας και της θέσης του πολίτη απέναντι στην κρατική εξουσία. Για τον ρόλο του κράτους και τα όρια σχεδιασμού στην οικονομία, τις κατευθύνσεις της αναπτυξιακής πολιτικής, τη θέση του εργαζόμενου, την έκταση και το περιεχόμενο του κοινωνικού κράτους, τις κατευθύνσεις της παιδείας. Για τη λειτουργία των

θεσμών, το κράτος δικαίου και την κοινωνία των πολιτών. Πρόκειται για καίρια ζητήματα που αναζητούν συγκεκριμένες και ρεαλιστικές εφαρμογές. Και στα ζητήματα αυτά δεν κρίνονται μόνο οι κυβερνήσεις που φέρουν την ευθύνη των επιλογών και της εφαρμογής, αλλά το σύνολο των πολιτειακών οργάνων και των δυνάμεων της κοινωνίας. Συχνά το καινούργιο αμφισβητείται από το παλιό, σε κάποιους γεννά φόβο. Συχνά η αμφιβολία και ο φόβος οδηγούν τα πράγματα σε στασιμότητα. Η στασιμότητα σε μια μεταβατική περίοδο ισοδυναμεί με ήττα. Το ίδιο και η επιστροφή στο παρελθόν. Πρέπει να αποτρέψουμε και τους δυο αυτούς κινδύνους με αποφασιστικότητα, συνέπεια και δουλειά.

- Η τρίτη μεγάλη πρόκληση που αφορά την ευρύτερη περιοχή μας είναι ότι αυτό που έχουν κατακτήσει άλλοι ευρωπαϊκοί λαοί, σε μας εξακολουθεί να είναι εύθραυστο: Η ειρήνη, η σταθερότητα, η σιγουριά ότι οι λαοί μας δεν θα ξαναντιμετωπίσουν το ενδεχόμενο μιας σύρραξης που θα κοστίσει ζωές, πως δεν θα επαναληφθούν λάθη από τα οποία κανείς δεν βγήκε κερδισμένος. Στο τέλος αυτής της μεταβατικής περιόδου που διανύουμε πρέπει όλοι μας να διασφαλίσουμε για πάντα την ειρήνη στην περιοχή, τη φιλία των λαών μας και τη συνεργασία χωρίς τα τραύματα ή τις καταβολές του παρελθόντος. Το διεθνές δίκαιο, οι διεθνείς συνθήκες και τα διεθνή όργανα απονομής δικαιοσύνης πρέπει ν'αποτελούν το αναπόσπαστο στοιχείο κάθε πολιτικής που αναζητά την επίλυση διαφορών.

Οι τρεις αυτές προκλήσεις, να υπερβούμε δηλαδή τους παραδοσιακούς θεσμούς και τις παραδοσιακές λειτουργίες και να αποκτήσουμε ένα ελάχιστο σύνολο των γνωρισμάτων που συνθέτουν μια σύγχρονη κοινωνικοοικονομική οργάνωση και πολιτειακή συγκρότηση, συγχρόνως να προλάβουμε τις εξελίξεις που σηματοδοτούνται από τους ρυθμούς που επιβάλλονται από το διεθνές σύστημα και από το βηματισμό των πιο αναπτυγμένων χωρών και τέλος να εμπεδώσουμε την ειρήνη, την σταθερότητα και την συνεργασία στην ευρύτερη περιοχή μας, συνθέτουν και τη μεγάλη προσπάθεια που καλούμαστε να ολοκληρώσουμε με επιτυχία στο τέλος του αιώνα μας.

Καθοριστικής σημασίας και για τις τρεις αυτές προκλήσεις είναι δυο παράγοντες:

- Πρώτον, είναι όσα συντελούνται ως μετασχηματισμοί και ως πολιτικές στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ. Οι αποφάσεις και οι εξελίξεις τους δεν επηρεάζουν μόνο εκείνους που μετέχουν στους δυο αυτούς οργανισμούς. Έχουν αναμφισβήτητη επίπτωση και σε όσους δεν μετέχουν και βρίσκονται στην περιφέρειά τους. Είναι ευνόητη γι' αυτό η πολιτική βούληση των περισσότερων κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης να προσεγγίσουν τους δυο αυτούς μεγάλους οργανισμούς, να συνεργασθούν, να γίνουν μέλη τους. Εμείς πιστεύουμε σ' αυτή την προοπτική και στηρίζουμε κάθε αίτημα των φίλων γειτόνων μας που προσανατολίζεται σ' αυτή την κατεύθυνση.
- Δεύτερον, η νέα εποχή που ξεκίνησε με τις ανακατατάξεις στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης πριν μια περίπου δεκαετία, αλλά και η κοσμογονία των νέων τεχνολογιών ανέδειξε μια νέα αδήριτη ανάγκη : την επανασύνδεση της Ευρώπης, την δημιουργία ενός νέου συνεκτικού χάρτη της Ευρώπης. Και ο ρόλος των δικτύων είναι για τον σκοπό αυτό καθοριστικός :
 - ♦ Δίκτυα Συγκοινωνιών (οδικά, σιδηροδρομικά, ναυσιπλοΐας και αεροπλοΐας).
 - ♦ Δίκτυα επικοινωνιών (τηλεπικοινωνίες, info-networks, πληροφόρηση - ενημέρωση -κατάρτιση).
 - ♦ Δίκτυα ενεργειακά (αγωγοί και γενικά μεταφορά πετρελαίου και φυσικού αερίου αλλά και μεταφορά και διαχείριση υδάτινων πόρων και ηλεκτρικής ενέργειας).
 - ♦ Δίκτυα χρηματιστηριακά - τραπεζικά. Έχουμε ιδρύσει, με άλλες χώρες που συμμετέχουν στη συνεργασία του Εύξεινου Πόντου, την ομόνυμη Τράπεζα. Και αυτό είναι ένα μικρό δείγμα, ότι όλοι εμείς βλέπουμε την ανάπτυξη και μέσα από τα δίκτυα, τα οποία κατοχυρώνουν τη συνεργασία σε σχέση με την κυκλοφορία του κεφαλαίου και των χρημάτων.

Συμπέρασμα: Ο δρόμος της ανάπτυξης περνάει μέσα από τις συνεργασίες τέτοιας μορφής, μέσα από τα κάθε μορφής δίκτυα.

Όλες όμως οι απαντήσεις δεν μπορούν να δοθούν μόνο μέσα από της συμμετοχή μας στους δύο μεγάλους αυτούς οργανισμούς ή με τους αυτοματισμούς των πάσης φύσεως δικτύων. Πρέπει μόνοι μας να πάρουμε πρωτοβουλίες και αποφάσεις που θα ωριμάσουν συνολικά τις συνθήκες και θα αναπτύξουν δικές τους δυναμικές, προκειμένου να ανταποκριθούμε όσο πιο γρήγορα και όσο πιο αποτελεσματικά απέναντι σ' αυτές τις προκλήσεις. Διμερείς και πολυμερείς συνεργασίες που θα έχουν για στόχο την εμπέδωση της ειρήνης με τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου και ιδιαίτερα των αρχών του ΟΗΕ και του Οργανισμού για την Ανάπτυξη και Συνεργασία στην Ευρώπη, που θα επιδιώκουν την οικονομική ανάπτυξη επ' ωφελεία όλων των μερών, που θα προσφεύγουν στην συνεργασία και την επικοινωνία των λαών μας μπορούν να γίνουν η πραγματική ατμομηχανή που θ' αλλάξει τη σημερινή πραγματικότητα, θα δημιουργήσει ελπίδα, θ' ανοίξει την σίγουρη προοπτική ευημερίας των λαών μας.

Σήμερα η Ελληνική Κυβέρνηση προβαίνει σε όλες εκείνες τις πολιτικές πρωτοβουλίες που δημιουργούν ένα κλίμα πολιτικής σταθερότητας και ειρηνικής συνύπαρξης, που συγκροτούν ένα στέρεο βάθρο και ασφαλές περιβάλλον για την ανάληψη πρωτοβουλιών.

Τόσο οι άριστες διμερείς σχέσεις μεταξύ της Ελλάδος και των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όσο και οι Διαβαλκανικές Πρωτοβουλίες Συνεργασίας αποσκοπούν στην οικοδόμηση ενός περιβάλλοντος ασφάλειας και ανάπτυξης. Η Ελλάδα είναι εκ των πρωτεργατών της Διαβαλκανικής Συνεργασίας, της οποίας κορυφαία εκδήλωση ήταν η Διάσκεψη των Υπουργών των Εξωτερικών τον Ιούνιο 1997 στη Θεσσαλονίκη, αλλά και η προσεχής Διαβαλκανική Σύνοδος Κορυφής στην Κρήτη, τον Νοέμβριο. Και βεβαίως πρέπει να αναφερθώ στη Συμβουλευτική Συνέλευση των Κοινοβουλίων, που αποφασίστηκε στη Σόφια και στη Θεσσαλονίκη.

Υπάρχει ήδη στο επίπεδο των Κοινοβουλίων μια απόφαση, μια κατεύθυνση για το πώς θα προωθήσουμε τη Διαβαλκανική Συνεργασία. Σε τί αποβλέπουμε; Αποβλέπουμε:

- ◊ Στην εμπέδωση της καλής γειτονίας, της σταθερότητας και της ασφάλειας στην περιοχή.
- ◊ Στην προώθηση Πολυμερούς Περιφερειακής Συνεργασίας με έμφαση στην ανάπτυξη των τομέων των υποδομών, δικτύων μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας, καθώς επίσης και στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος. Και αυτό είναι κάτι σημαντικό, γιατί το ξεχνάμε συνήθως, αλλά ξέρουμε όλοι ότι στη σύγχρονη πια κοινωνία και στη σύγχρονη οικονομία το περιβάλλον πρέπει να προστατευθεί σε μεγάλα σύνολα για να μπορέσει και σε κάθε χώρα να επιτευχθεί αυτή η προστασία. Η όξινη βροχή, για παράδειγμα, η οποία δημιουργείται με μια δραστηριότητα σε μια χώρα, μεταφέρεται στις άλλες χώρες.
- ◊ Στην προώθηση ανθρωπιστικής κοινωνικής και πολιτιστικής συνεργασίας που δημιουργούν πολιτισμική εγγύτητα και κλίμα αλληλεγγύης και εμπιστοσύνης.
- ◊ Στη συνεργασία εναντίον του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας, στην καταπολέμηση της παράνομης κυκλοφορίας ναρκωτικών και όπλων.

Εμείς, το χρόνο που πέρασε, συνδράμαμε άλλες χώρες για να αντιμετωπίσουν τα φαινόμενα της κρίσης και πολιτιστικά και οικονομικά. Και η συνδρομή αυτή είναι μια συνδρομή που ελπίζω να δείχνει ότι έχουμε ξεφύγει από την παλιά αντίληψη, ότι η μία χώρα πρέπει να αναπτύσσει επιρροές σε άλλες χώρες, ότι η μία χώρα πρέπει να δημιουργεί άξονες με άλλες χώρες για να κυριαρχεί στην περιοχή. Αυτά είναι πια ξεπερασμένα. Εκείνο που πρέπει να επιδιώκουμε είναι, μέσα από την κοινή προσπάθεια, την κοινή ανάπτυξη.

Σήμερα, η Ελλάδα με τους θεσμούς της δημοκρατικής της συγκρότησης, οι δημόσιοι και οι κοινωνικοί φορείς της, καθώς και οι Έλληνες επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται σε αυτή τη νέα επικοινωνιακή εποχή. Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποστηρίζει τις κοινές δράσεις στα πλαίσια των Διευρωπαϊκών οδικών Δικτύων και Δικτύων Ενέργειας. Στηρίζουμε την ανασυγκρότηση των οικονομιών των γειτόνων μας στα πλαίσια των δυνατοτήτων της οικονομίας μας με παροχή είτε οικονομικής βοήθειας είτε

εξειδικευμένης τεχνογνωσίας είτε με την λειτουργία των αναγκαίων οικονομικών θεσμών. Προωθούμε την συμμετοχή των γειτόνων μας στα κάθε μορφής αναπτυξιακά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επεξεργασθήκαμε μια συνολική πρόταση που στοχεύει στη μακροπρόθεσμη αντιμετώπιση των προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν οι χώρες της περιοχής μας σε μεταβατική περίοδο, η οποία παρουσιάστηκε και στο Συμβούλιο Υπουργών Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24^{ης} Φεβρουαρίου 1997. Η πρόταση αυτή αποβλέπει στην κινητοποίηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε συνεργασία με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ούτως ώστε να εξετασθούν οι δυνατότητες οικονομικής συνδρομής.

Υποστηρίξαμε εξ αρχής την Πρωτοβουλία για Συνεργασία στην Νοτιανατολική Ευρώπη (South East European Co-operative Initiative SECI), που αποβλέπει στην κινητοποίηση πόρων από τον ιδιωτικό τομέα για τη στήριξη βασικών έργων υποδομής και περιβαλλοντικής προστασίας στα Βαλκάνια. Η πρωταρχικής σημασίας συμβολή μας στην πρωτοβουλία αυτή έχει αναγνωρισθεί ιδιαίτερα.

Πέρα από τις πολιτικές πρωτοβουλίες, προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας σε όσους φίλους το επιθυμούν, προκειμένου να στηρίξουμε τις προσπάθειες προσαρμογής τους στα νέα δεδομένα, στην εμπέδωση και τη λειτουργία νέων θεσμών που θα επιτρέψουν την διασύνδεσή τους με τις οικονομίες και τις κοινωνίες των αναπτυσσόμενων χωρών.

Εμείς πιστεύουμε βαθιά σ' αυτή την πολιτική, γιατί έτσι μόνο θα καταφέρουμε όλοι μαζί να γυρίσουμε την σελίδα της ιστορίας της Νοτιανατολικής Ευρώπης στο ξεκίνημα του 21^{ου} αιώνα.

Ο ρόλος των Εθνικών Κοινοβουλίων στη χάραξη και στη εφαρμογή αυτών των πολιτικών είναι καθοριστικός. Αντιπροσωπεύετε την βούληση-των λαών των χωρών σας και υλοποιείτε την ιδέα της δημοκρατίας στην πλέον σημαντική πηγή εξουσίας. Ο διάλογος και ο αντίλογος σε κάθε κοινοβούλιο για το περιεχόμενο και τις πτυχές αυτών των πολιτικών είναι αναγκαίος και

επιβεβλημένος. Εξίσου αναγκαίος και επιβεβλημένος είναι ο διάλογος και μεταξύ των κοινοβουλίων, η σύσφιξη των σχέσεών μας, η ανταλλαγή απόψεων, η ανάληψη πρωτοβουλιών. Ανάλογες πρωτοβουλίες πρέπει ν'αναλάβουν τα κοινοβούλια για την εγκαθίδρυση μονιμότερων σχέσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Να το ευαισθητοποιήσουν και να το κινητοποιήσουν στην κατεύθυνση της αναγνώρισης της ανάγκης για την χάραξη μιας συνολικής συνεκτικής και αποτελεσματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέναντι στην ευρύτερη περιοχή μας. Πρέπει όλες οι πολιτικές δυνάμεις να καταστήσουν σε κάθε κατεύθυνση σαφές ότι μια πραγματική Ευρωπαϊκή Πολιτική, από οπουδήποτε κι αν πηγάζει, οφείλει να συνεκτιμά την παράμετρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, να την κάνει συμμετόχο στην οικοδόμηση της αυριανής ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

Κρίσιμο θα παραμένει πάντα το ζήτημα αν ο λόγος κι αντίλογος σε κάθε κοινοβούλιο θα εξυπηρετούν πάντα τις τρεις μεγάλες αυτές προκλήσεις, αν θα τις προάγουν, αν θα συμβάλλουν εποικοδομητικά.

Πιστεύω ότι όλοι έχουμε επίγνωση της ευθύνης μας αυτής και ότι στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του λειτουργήματος που ασκούμε, φροντίζουμε για την προαγωγή αυτών των στόχων που αποτελούν τη μοναδική φερέγγυα ελπίδα για το μέλλον των χωρών μας και των λαών μας.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στη Διάσκεψή σας και ελπίζω ότι θα γίνει η απαρχή για την θεσμοθέτηση του πλαισίου για μια πολυμερή κοινοβουλευτική συνεργασία και έναν ανοικτό διάλογο μεταξύ των κοινοβουλίων.